

Etnografisch onderzoek naar verandering in organisaties
Sierk Ybema
 Vrije Universiteit Amsterdam & Anglia Ruskin University

Congres: Zoek het uit! Praktijk en wetenschap dicht bij elkaar
 Nieuwegein, 31 januari 2019

Etnografisch onderzoek naar verandering

1. Etnografie
2. Organisatieverandering in de zorg
3. Conclusie

VELDWERK...

- Combinatie van methoden: gesprekken, (participerende) observatie, documentenanalyse, etc.
- Bij de mensen thuis: dicht op de praktijk door het volgen van actoren, acties en/ of interacties
- Voor en achter de schermen: doorprikken van mythen en hoera-verhalen

GEVOELSWERK...

- Zintuiglijke gevoeligheid: niet alleen de cijfers of de woorden
- Gevoeligheid voor betekenisgeving
- Gevoeligheid voor het verborgene of vanzelfsprekende: macht en emotie

TEKSTWERK...

- Overbrengen van een gevoel van 'er zijn', de schrijver en de lezer in 'het verhaal' trekkend via geluiden, geuren, gebaren, gelaatsuitdrukking, toon, kleding...
- Combineren van close-ups en bredere context in een 'vette beschrijving' met een gelaagde interpretatie

HOOFDWERK...

- Analyseren en theoretiseren: wisselwerking data & interpretatie
- Reflexiviteit
- Het vreemde vertrouwd maken en het vertrouwde vreemd
- Verrassend soms confronterend inzicht

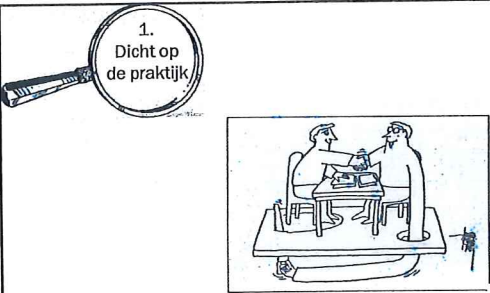
Etnografisch onderzoek naar verandering

1. Etnografie
2. **Organisatieverandering in de zorg**
3. Conclusie

De zorg: een veelheid aan actoren, perspectieven, belangen, identiteiten...

1. Dicht op de praktijk

2. Doorprikken mythen

Mythe van maakbaarheid en vooruitgang ('postalgie'): innovatie & verandering

3. Achter de schermen

Sinds Taylor: een geleidelijke verschuiving van **harde** naar **zachte sturing**

Verzet van medewerkers: verschuiving van **open protest** naar **subtiel verzet**?

- zorgvuldige nalatigheid
- cynisme, skepsis
- nostalgie
- geveinsd hard-werken en backstage verzet

PROTEST

4. Verrassend inzicht

Managers streven naar 'Integratie'

Medewerkers met elkaar in de clinch

